

SPW: .týždeň spochybnil alternatívne školy – pochybným článkom

V najnovšom čísle .týždňa (\$) Martin Hanus a Eva Čobejová spochybnili prínos takzvaných alternatívnych škôl. Bohužiaľ, materiál má toľko slabých bodov, že po prečítaní ostáva nepresvedčivý.

Svoj článok otvárajú a uzatvárajú konštatovaniami:

Hovorili o tom všetci. Alternatívne školy mali byť príkladom, akou cestou sa má uberať celý náš vzdelávací systém. Prvé skúsenosti s takýmito školami však nabádajú k veľkej opatrnosti.

....

Ak sú čisto alternatívne školy v čomsi inšpiratívne, tak v tom, akou cestou by sa reforma nášho školstva uberať nemala.

Z prípadu Waldorfskej školy, ktorý je naozaj extrémny, vyplýva, že rodičia by mali byť pri alternatívnych školách napozore. Občas nemusí ísť o alternatívu k tradičnej škole, ale o alternatívu k zdravému rozumu.

V prvom rade autori nemajú celkom jasno, o čom chcú písať. Téma sa mení zo širšej „alternatívne školy“ na užšiu „čisto alternatívne školy.“ Medzi alternatívne školy radia autori 4 druhy (Montessori, Waldorf, PCE a ITV). Článok pritom skúma len prvé dva, závery robí ale za všetky. Článok je vlastne hlavne o čisto waldorfskej "sektárskej" škole, tá tvorí bez úvodu 2/3 celého textu. Prečo to nemohol byť teda článok len o waldorfskej škole? ITV či (zahraníčné) PCE školy sú v skupinke „pochybná alternatíva“ celkom nefér.

Zvláštny je výber nezávislých odborníkov, expertov, ktorí nie sú na školách priamo zainteresovaní. Proti alternatíve či jeho rôznym formám sú citovaní 4 ľudia (Pupala, Kaščák, Grygar, Heřt). Za je jediný (Zelina), a aj ten je jej garant. Pritom v článku sa o Pupalovi a Kaščákovi píše:

Pedagógovia z Trnavskej univerzity Branislav Pupala a Ondrej Kaščák patria vo svojej odbornej obci k menšine, ktorá alternatívne školy pokladá za „nafúknutú bublinu“.

Teda menšina v odbornej obci, ale väčšina v článku. Prečo sú asi v odbornej obci menšinou? .Týždeň mlčí.

Podobne článok cituje tri matky, ktoré stiahli svoje deti z waldorfskej školy. Nikto z rodičov, ktorí sú s ktoroukoľvek alternatívnou školou spokojní, už priestor nedostane. Pritom ich autori nazvú naivnými:

Čo o tejto škole bez učebníc vieme? Čo sa tam deti nič netušiacich a naivných rodičov vlastne učia?

Jedna z tých nespokojných žien v článku potom hovorí:

Tvrdia, že rodičov, ktorí vzali svoje deti z tejto školy, je viac, ale mnohí o tom nechcú rozprávať. Trápi ich, že nikde nemôžu verejne hovoriť o svojich zlých skúsenostiach. Hanus s Čobejovou to tvrdenie neprevera. Prečo sa nespýtať rovno v školách, koľko detí im odchádza? Či pozrieť si štátne štatistiky, veď škola dostáva štátnu podporu. A porovnať to s bežnou školou. A to v čase blogov a internetu novinári vážne zoberú argument, že sa verejne nikde nedá vyjadriť??

Vecí, ktoré autori nie sú ochotní či schopní si preveriť, je viac. Učiteľ waldorfskej školy im povie, že ich tretiaci vedia násobilku „fantasticky,“ aj pomocou metód, ktoré autori vnímajú ako absurdné. Tak prečo to nejdú u tých detí overiť, ako im to ide? Šéfka Montessori školy zase reportérom povie, že

...podľa zahraničných výskumov majú deti z Montessori škôl porovnateľné vedomosti ako žiaci tradičných škôl, ale sú tvorivejšie, neboja sa vysloviť svoj názor.

Článok tie slová nijako nepotvrdí, nechá ich v rovine názoru, ako keby bol problém si štúdie vypýtať alebo ich hľadať po internete. Naopak sami píšú:

Do akej miery je to práve úspech školy, však ťažko posúdiť. Deti do týchto škôl vysielajú rodičia, ktorým na vývoji ich dieťaťa obzvlášť záleží a dá sa predpokladať, že deti sú skôr z podnetnejších prostredí. Navyše, zaplatiť 53-tisícové ročné školné si môžu dovoliť najmä rodičia z vyššej strednej vrstvy.

Správna poznámka, a práve na to sú tie štúdie, ktoré porovnávajú deti bez ohľadu na príjem ich rodičov, keď jediným veľkým rozdielom je, či dieťa je v Montessori škole alebo nie. Pritom pred mesiacom referovali svetové médiá o takejto vedeckej štúdii zverejnenej v prestížnom vedeckom periodiku *Science*, ktorá prinos Montessori [potvrdila](#) (pozri aj [správu](#) v *The Guardian*). A za zmienku stojí aj štúdia o waldorfských školách, ktorú si objednala minulý rok britská vláda, a tá [hovorila](#) o tých školách ako o dobrej inšpirácii pre britské verejné školy, napísala BBC.

Na záver autori skúmajú, prečo vlastne taká pochybná škola ako tá waldorfská dostala povolenie od ministerstva školstva. Hanus s Čobejovou píšú:

Ako je možné, že o tom nevedelo ministerstvo školstva, ktoré povolilo zaradenie tejto súkromnej školy do siete verejných škôl? Proti zaradeniu Waldorfskej školy do siete verejných škôl, podporovaných štátom, boli podľa informácií .týždňa viacerí odborníci na ministerstve školstva... Na ministerstve školstva mali odporcovia zaradenia tejto školy do siete verejných škôl silné argumenty. Ale najviac zavážilo meno jej garanta – Mirona Zelinu.

To navádza na argument, že akosi charizma jednej osoby tu zaviedla takú čudnú školu. Lenže tých škôl je po svete, ako píše .týždeň, okolo 900. Mnohé čisto súkromné, ale niektoré aj s podporou ministerstiev školstva či miestnej administratívy (tie školy sa väčšinou snažia ostať čisto súkromné, aby mali väčšiu slobodu). V USA je [30 verejných waldorfských](#) škôl. V Británii sa vláda [snaží získať](#) waldorfskú školu do verejnej siete, montessori školu už [získala do siete](#) od minulého roka. Vodca britských konzervatívcov David Cameron hovorí o podpore alternatívnych škôl, nedávno [spomenul](#) veľký prínos Montessori zariadení pri výchove mladých.

Aj tu ide o čudnú zhodu okolností, že tie školy dostali povolenia a peniaze od štátnych orgánov?? Poctiví novinári by možno tie príklady posledných trendov vo svete aj uviedli.

Nepochybne, alternatíva je vždy kontroverzná, a o tej waldorfskej to často píšú aj svetové médiá. Nájdu sa mimovládky, ktoré proti ním otvorene bojujú, do konca na súdoch (zatiaľ, zdá sa, [neúspešne](#)).

Ak je ale tento článok .týždňa o alternatívnych školách v čomsi inšpiratívny, tak v tom, akou cestou by sa písanie o akejkoľvek alternatíve k status quo uberať nemalo.

PS Len aby sa to tu opäť v diskusii nezmiešavalo – článok je mojim názorom na žurnalistickú prácu, nie na prínosy a nevýhody takej či onakej školy.

[Gabriel Šípoš](#), piatok 27. októbra 2006 16:20